

Kırsal mahalle hakkında merak edilen sorular ve yanıtları

Ali Ekber YILDIRIM

TARIM DÜNYASINDAN

ae@dunya.com

23 Şubat 2021 Salı

Büyükşehir Belediyesi statüsüne sahip 30 ildeki 16 bin 220 köy ve 1053 belde bir gecede mahalleye dönüştürüldü. Köyleri mahalleye dönüştüren Büyükşehir Yasası'ndaki değişiklik 12 Kasım 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. İlk yerel seçimde 30 Mart 2014'te bu yasa yürürlüğe girdi. Seçime köylü olarak giren 16 bin 220 köy ve 1053 beldenin sakinleri seçimden sonra şehirli oldular. Köyleri ve beldeleri de mahalle oldu. Köy ve belde statüleri kaldırıldı.

Yasa çıkarılırken kimse köyde veya beldede yaşayanların görüşünü almadı. Ama malları ellerinden alındı. Mahalleye dönüştürülen köy ve beldelerin ortak mallarına el konuldu. Meraları, işletmeleri, gayrimenkulleri yani köy veya beldenin ortak varlıkları tümüyle bağlandıkları belediyelere devredildi.

Köylerin mahalleye dönüştürülmesi tarıma, kırsal yapıya çok büyük zarar verdi. Bazı meralar satıldı, bazıları imara açıldı. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, köylerin mahalleye dönüştürülmesinin tarıma büyük zarar verdiğini birkaç kez dile getirdi. Ayrıca 21 Kasım 2019'da 3. Tarım Şurası sonuç bildirgesi açıklanırken köylere statülerinin yeniden verilmesine ilişkin düzenlemenin yapılacağı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklandı.

Köy yerine kırsal mahalle

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve 16 Ekim 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7254 Sayılı Kanun" ile mahalleye dönüştürülen köy ve beldelerle ilgili önemli bir düzenleme yapıldı. Belli şartları sağlamak ve başvuru yapmak koşulu ile köy ve beldelere "kırsal mahalle" olma hakkı getirildi.

Bu düzenleme ile ilgili ayrıntıları daha önce yazdık. İktidarı ile muhalefetiyle birçok belediye başkanı, milletvekili, köy muhtarı değişikliği bizden öğrendi.

İktidar ve muhalefet duyarsız

Köy ve kırsal için hayati öneme sahip bu yasal düzenleme konusunda iktidar da muhalefet de o kadar duyarsız ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde torba yasa görüşülürken bir tek milletvekili bu konuda bir önerge dahi vermedi. Eski adıyla köy yeni adıyla mahalle, başvuruyula "kırsal mahalle" olmak isteyen bu yerleşim yerlerini ve oralarda yaşayanları kimse önemsemedi. Yok saydı.

Yasa açık değil, muhtarlar muhatap bulamıyor

Torba yasa ile yapılan düzenleme yeterince açık değil. Muhtarlar, kırsalda yaşayanlar bu konuda muhatap bulamıyor. Torba yasa çıktı ama nasıl ve nereye başvurulacak? Başvuru için süre var mı? Kırsal mahalle olmanın avantaj ve dezavantajları nedir? El konulan mallarını geri alabilecekler mi? Kırsal mahalle olurlarsa belediye hizmetleri aynen devam edecek mi? benzeri birçok soruya yanıt aranıyor. Bu konuda başından beri yasal süreci yakından izleyen Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bülent Gülçubuk ile de görüşerek yapılan düzenlemenin ayrıntılarını konuştuk.

Bize gelen sorular ışığında yasa ile getirilen düzenlemeleri ve başvuru sürecini özetleyelim:

1- Kırsal mahalle olmak için nereye başvurmalı?

►7254 Sayılı Torba Yasa'nın 13. maddesine göre, ilçe belediyesine başvuru yapılması gerekiyor. Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak ilgili ilçeye başvuru yapılacak. İlçe belediye meclisi "kırsal mahalle" isteğini kabul ederse kararı teklif olarak büyükşehir belediyesine sunar. Büyükşehir belediye meclisi en geç 90 gün içinde karar vermek zorunda. Meclis kararı ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle olacak.

2- Başvuru için bir süre var mı?

►Yasa'da başvuru için belirlenen bir süre yok. Yani şu tarihe kadar başvuru yapılacak diye bir düzenleme yok. Sadece nihai kararı verecek büyükşehir belediye meclisi kararı için 90 günlük süre var. Büyükşehir belediye meclisi, ilçe belediyesinden gelen teklifi 90 günde aynen veya değiştirerek kabul edebilir ya da reddedebilir.

3- Kırsal mahalle olması kabul edilince daha önce konulan köy malları, meralar geri verilecek mi?

►Yasa'da buna ilişkin bir düzenleme yok. Bu nedenle köy tüzel kişiliğine veya beldeye ait olan ve yasa ile ilçe belediyelere devredilen bu mallar geri verilmeyecek.

4- Kırsal mahalle olmanın avantajı ne olacak?

►Kırsal mahalle olması kabul edilen yerleşim alanları vergi, su bedeli ve bazı harçlardan muaf olacaklar veya indirim uygulanacak. Yasal düzenlemeye göre, kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihsalde kullanılan bina, arsa ve araziler 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisinden muaf olacak.

►Bu yerlerde, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisi yüzde 50 indirimli uygulanacak.

►Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmayacak. Bu kanuna göre alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları yüzde 50 indirimli uygulanacak.

Su faturası yüzde 50 indirimli olacak

►Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret en düşük tarifenin işyerleri için yüzde 50'sini, konutlar için yüzde 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için bu fıkrada belirtilen muafiyet ve indirimler uygulanmaz.

►3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 12'nci maddesinin yedinci fıkrası ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ek 17'nci maddesi hükümlerinden yararlanan yerler; kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenmesi halinde bu madde hükümlerine aykırı olmayan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.

5- Kırsal mahalle olunca büyükşehir belediyesi hizmetlerinden yararlanmaya devam edebilir miyiz?

►Elbette yararlanabilirsiniz. Daha önce köylere hizmet götüren İl Özel İdareleri 30 büyükşehirde kaldırıldı. Yeni yasa ile il özel idaresi kurulmadı. Belediyeler hizmet götürmeye devam edecek. Kırsal mahallelerin muhatabı yine belediye olacak. Ayrıca belediyeler oy alabilmek için bile olsa hizmetlerini sürdüreceklerdir.

6- İlçe belediyesi ile büyükşehir farklı partilerden olduğu için sorun yaşanır mı?

►Torba Yasa, Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından meclise getirildi ve kabul edildi. Büyükşehir belediyelerinin bir bölümü muhalefetin bir bölümü iktidar partisinin elinde. Bu konunun siyasi olarak değil, köy veya belde yaşayanların yararına değerlendirilmeli. Yasal düzenleme yapıldıktan sonra Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi kendi belediye başkanlarına yazı göndererek kırsal mahalle başvurularının tümünün kabul edilmesini istedi. Bu yöntemin bütün partiler tarafından benimsenmesi gerekir.

7- Yapılan başvuru reddedilirse ne olacak?

►Bu konuda yasada bir düzenleme yok. Ancak, başvuru kabul edilmezse eski statüsü yani mahalle olarak devam edecek.

Özetle, 2012'de Büyükşehir Yasası'nda yapılan ve 2014'te uygulamaya geçen yasa ile köy ve beldeler mahalleye dönüştürülerek tarıma, kırsala büyük zarar verildi. Meralar başta olmak üzere ortak malları ellerinden alındı. Şimdi, "kırsal mahalle" ile vergi, harç ve su konusunda bazı indirimler getiriliyor. Kırsal mahalle olmanın çok küçük avantajları olacak. Ama ileride bu konuda daha kapsamlı değişiklikler yapılarak el konulan malları geri alınabilir. Bu nedenle kırsal mahalle için başvuru yapmak gerektiğine inanıyoruz.

Yazara Ait Diğer Yazılar

Tüm Yazılar

[Gübre desteğindeki %100 artış çiftçiyi memnun etmedi](#)

[Geleceğin gıdası bakliyat ürünleri mi olacak?](#)

19 Şubat 2021

17 Şubat 2021

[Zincir marketlerin önlenemez yükselişi ve gıda fiyatları](#)

[Perakendeye AB standardı](#)

16 Şubat 2021

15 Şubat 2021

[Nezih Demirkent, tarımın ve cumhuriyetin değerini bilen gazeteci](#)

[Ruhsatsız zirai ilaç makineleri ölüm saçıyor](#)

11 Şubat 2021

09 Şubat 2021

Tarım ürünü ithal eden, gıda enflasyonu da ithal ediyor

08 Şubat 2021

Dünya gıda fiyatlarındaki artışın Türkiye'ye yansması

03 Şubat 2021

Gıda fiyatlarını düşürmek için neler yapıldı neler?

02 Şubat 2021

Rusya milli politika ile tarımda mucizeler yaratıyor

27 Ocak 2021

Dunya.com internet sitesinde yer alan yazılı ve görsel içerik; izinsiz olarak kaynak gösterilse dahi kısmen ya da tamamen kopyalanamaz, başka yerde kullanılamaz.

Piyasa verileri FOREKS Bilgi İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından sağlanmaktadır. BIST hisse senetleri, VIOP ve tahvil-bono verileri 15 dakika gecikmeli verilmektedir.

BIST isim ve logosu "koruma marka belgesi" altında korunmakta olup izinsiz kullanılamaz, iktibas edilemez, değiştirilemez. BIST ismi altında açıklanan tüm bilgilerin telif hakları tamamen BIST'e ait olup, tekrar yayınlanamaz.

[Çerez Politikası](#) [Aydınlatma Metni](#) [Gizlilik Politikası](#) [Reklam](#) [İletişim](#) [Dünya Gazetesi Künyesi](#)

Yazılım & Tasarım: [Bilgin Pro](#)